

(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचे मराठीत भाषांतर)

[सर्वोच्च न्यायालय १४४ अहवाल (१९९६) २ एस. सी. आर.]

दिवाणी अपील क्र. ३६१४/१९९६

राजस्थान राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ आणि इतर

विरुद्ध

लाडूलाल माळी

५ फेब्रुवारी १९९६

[के. रामास्वामी आणि जी. बी. पैठनाईक, जे. जे.]

हा आदेश बेकायदेशीर असल्याचे जाहीर करण्याचा खटला-दाव्यामध्ये हुकूमनामा-खटला फेटाळण्यात आला-दाखल केलेला खटला केवळ घोषणेसाठी असल्याने पुनर्वसनासाठी दाखल करण्यात आलेली फाशी याचिका-उच्च न्यायालयाने परत वेतन देण्याचे निर्देश दिल्यावर-अपिलावर, डिक्रीमध्ये आर्थिक लाभ न देता केवळ घोषणात्मक दिलासा होता- म्हणून न्यायालयाने दिलासा देण्यास नकार देणे योग्य होते.

दिवाणी अपील अधिकार क्षेत्र : दिवाणी अपील क्रमांक ३६१४/१९९६.

१९९३ च्या एस.बी.सी.आर.पी.क्र.६०४ मधील राजस्थान उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १८.३.१९९४ च्या निर्णय व आदेशावरून.

याचिकाकर्त्यातर्फे सुशील के. जैन आणि विपिन गोगिया.

प्रतिवादीसाठी पी. गौर.

न्यायालयाचा खालील आदेश देण्यात आला :

अनुमती दिली.

आम्ही पक्षकरांचे विद्वान वकील यांचे म्हणणे ऐकले आहे.

१९९३ च्या पुनरीक्षण याचिका क्रमांक ६०४ मध्ये विद्वान एकल न्यायाधीश यांनी १८ मार्च १९९४ रोजी दिलेल्या आदेशावरून विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील उद्भवले आहे. अपीलकर्ते यांच्या सेवा ७ डिसेंबर, १९८३ रोजी समाप्त केल्या होत्या. अपीलात तो आदेश कायम झाला. खटला दाखल केला असता जिल्हा मुन्सिफ यांनी १२ नोव्हेंबर १९९० च्या आदेशाद्वारे अपिलीय प्राधिकारी यांचा आदेश बेकायदेशीर, अमान्य आणि नैसर्गिक न्यायतत्वाच्या विरोधात असल्याचे जाहीर केले.

अंबालबजावणी न्यायालय यांनी ४ डिसेंबर १९९२ रोजी प्रतिवादीविरुद्ध फिर्यादीचा खटला जाहीर करण्यासाठी आहे, असा निर्वाळा देत न्यायालयाने अंमलबजावणी अर्ज फेटाळून लावला. त्यामुळे त्याला आधीचे वेतन मिळत नाही. राजस्थान राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ आणि इतर विरुद्ध सोहन लाल, (एस.बी.सी.आर. क्र. ६२३/९३) यामधील उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा आधार घेत उच्च न्यायालयाने दाखल केलेल्या पुनरीक्षणावर उच्च न्यायालयाने विश्वास ठेवला आहे. २६ ऑक्टोबर १९९३ रोजी कार्यकारी न्यायालयाचा आदेश रद्द बातल ठरवला आणि मागचे वेतन देण्याचे निर्देश दिले. त्यामुळे विशेष अनुमतीद्वारे हे अपील दाखल करण्यात आले आहे.

या डिक्रीमध्ये मागील वेतन देण्याबाबत वाद नाही. केवळ जाहीर दिलासा देण्यात आला आहे. प्रतिवादीची बाजू मांडणारे विद्वान वकील श्री गौर यांनी युक्तिवाद केला की, जेव्हा या न्यायालयाने १६ डिसेंबर १९९४ रोजी बॅचचा निपटारा केला, तेव्हा या न्यायालयाने बँक-वेजच्या

४०% रक्कम देण्याचे निर्देश दिले होते. त्यानुसार प्रतिवादी समान सवलतीस पात्र आहे. असे कोणतेही संकेत नाहीत, असे या न्यायालयाच्या आदेशावरून आपल्याला दिसून येते. काही प्रकरणांमध्ये परिणामी आर्थिक दिलासा देण्याची घोषणा झाल्याचे दिसून येते. ज्या बँचमध्ये या कोर्टाने प्रकरणे निकाली काढली होती, तेव्हा साहजिकच त्या प्रकरणांशी संबंधित बँक-वेतनातून दिलासा मिळाला होता. परिणामी, या न्यायालयाने बँकवेतन देण्यावर 40% मर्यादेपर्यंत मर्यादा घातली. अंमलबजावणी करणारे न्यायालय डिक्रीच्या मागे जाऊ शकत नाही, हा ठरलेला कायदा आहे. या डिक्रीमध्ये आर्थिक लाभ न देता केवळ घोषणापत्र होते, हे लक्षात घेता, अंमलबजावणी करणाऱ्या न्यायालयाने दिलासा देण्यास नकार देणे योग्य होते: म्हणूनच उच्च न्यायालयाने बँक-वेतन देण्याचे निर्देश देताना स्पष्टपणे चूक केली.

स्वर्चाबाबत आदेश नाहीत.

अपील मंजूर.

अस्वीकरण

या न्यायनिर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकारास त्याच्या/ तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकरता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील न्यायनिर्णय हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापराकरिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.
